

***Diaporthe vaccinii* Shear (IIAI)**

Categorie: Fungi

Naam waaronder gereguleerd: *Diaporthe vaccinii* Shear

Synoniemen: *Phomopsis vaccinii* Shear

Nederlandse naam: -

Korte risicobeoordeling, laatste update november 2017

Aanwezig in de EU

Ja in Letland (EPPO Global Database) en mogelijk in meer EU-lidstaten (zie onder 'belangrijkste pathways').

Belangrijkste waardplanten en gewassen t.b.v. inschatting impact

- *Vaccinium corymbosum* L. (blauwe bes)
- *Vaccinium macrocarpon* Ait. (cranberry; grote veenbes)

Een aantal andere *Vaccinium*-soorten zijn ook bekend als waardplant (EPPO-datasheet).

Belangrijkste pathways:

1. Planten van *Vaccinium* L. bestemd voor opplant (EFSA PLH Panel, 2017)

Het organisme is bekend voor te komen in de Verenigde Staten, Canada, Chili en Letland (EPPO Global Database). Het organisme is sinds 2000 ook uit diverse andere EU-lidstaten gerapporteerd, waaronder Nederland, waarna het vervolgens is uitgeroeid. Gezien deze vondsten, waarbij de bron van de besmettingen vaak niet bekend was, is het onzeker is of het organisme binnen de EU alleen (nog) in Letland voorkomt.

Risicoscores

P1 (associatie met pathway): 4 [1-5]¹

Er zijn geen intercepties bekend in de EU, maar wel meerdere vondsten in de teelt of groene ruimte (EPPO Global Database); vondsten sinds 2000:

- Litouwen (meerdere vondsten in de periode 2000 – 2007),
- Nederland (2006)
- Letland (2009 en in de jaren daarna)
- Duitsland (2011)
- Polen (2013)

Vanwege deze vondsten, in Nederland en andere EU-lidstaten, een score 4.

P2 (transfer): 5 [1-5]

De pathway is planten bestemd voor opplant.

P3 (kans op vestiging na transfer): 5 [1-5]

Het Nederlandse klimaat is waarschijnlijk geschikt voor vestiging. Het organisme komt immers voor in Letland, Canada en de Verenigde Staten.

¹ Tussen [...] de minimaal en maximaal mogelijke score

P4 (kans overleven uitroeiactie): 3 [1-4]

Meerdere lidstaten hebben gerapporteerd dat het organisme is uitgeroeid. De kans op het uitroeien van het lokale besmetting lijkt dan ook vrij groot. Het organisme is echter niet heel schadelijk en er zijn organismen die vergelijkbare symptomen geven. Het is daarom onzeker of het organisme daadwerkelijk is uitgeroeid; daarom een score 3.

Effect op perceelsniveau: 2 [1-5]

Bij de vondst in Nederland in 2006 werd één plant op één perceel besmet bevonden en was de impact van de schimmel dus zeer klein. Het was niet bekend hoe lang de schimmel al aanwezig was op het perceel. Ook in andere EU-lidstaten is de schimmel (lokaal) uitgeroeid. Op basis van informatie uit Noord-Amerika waar de schimmel al langer voorkomt concluderen EFSA PLH Panel (2017): "The Panel considers that the expected impact of *D. vaccinii* in berry production is low. At a local scale, additional fungicide applications may have to be applied and there may be some loss in the production of berries due to replacement of infected blueberry bushes." Op basis van bovenstaande: score 2.

Mate van verspreiding: 1 [1-4]

Score 1:

- de schimmel verspreidt zich op natuurlijke wijze niet over grote afstanden (Jeger et al., 2017).
- de schimmel is tot nu toe alleen lokaal gevonden in de EU; in Nederland ging het om één plant op één perceel.

Score	Beschrijving
1	Jaarlijks op minder dan 10% van de percelen een besmetting
2	Jaarlijks op 10-25% van de percelen een besmetting
3	Jaarlijks op 26-75% van de percelen een besmetting
4	Jaarlijks op meer dan 75% van de percelen een besmetting

Productiewaarde-teelt: 3 [1-6]

De productiewaarde van blauwe bes ligt tussen de 20 en 50 miljoen euro (score 3). De productie van cranberry in Nederland is beperkt in omvang (Jukema et al., 2006; Van der Scheer, 2017).

Score	Gestandaardiseerde productiewaarde per jaar (euro's)
1	$\leq 5.000.000$
2	5.000.0001 - 20.000.000
3	20.000.001 - 50.000.000
4	50.000.001 - 100.000.000
5	100.000.001 - 250.000.000
6	>250.000.000

Impact op de groene ruimte: 2 [1-5]

Score 2 (geringe schade): de impact op de natuurlijke vegetatie van *Vaccinium* in de EU is beoordeeld als "negligible" 5 jaar na introductie met een hoge onzekerheid (EFSA PLH Panel, 2017).

Export-maatregelenniveau: 3 [1-4]

De inschatting is dat eventuele eisen zich zullen beperken tot planten bestemd voor opplant van *Vaccinium* (dit is uiteraard onzeker). Garanties kunnen mogelijk worden afgegeven op perceels- of productieplaatsniveau gezien de beperkte natuurlijke verspreidingscapaciteit van het organisme.

Productiewaarde-export: 1 [1-6]

Er zijn geen cijfers gevonden over de productiewaarde van planten bestemd voor opplant van *Vaccinium*. Mogelijk score 1 (eventueel 2).

Referenties

EFSA PLH Panel (EFSA Panel on Plant Health), Jeger M, Bragard C, Caffier D, Candresse T, Chatzivassiliou E, Dehnen-Schmutz K, Gilioli G, Gr_egoire J-C, Jaques Miret JA, MacLeod A, Navarro MN, Niere B, Parnell S, Potting R, Rafoss T, Rossi V, Urek G, Van Der Werf W, West J, Winter S, Gardi C, Mosbach-Schulz O, Koufakis I and Van Bruggen A (2017). Scientific Opinion on the pest risk assessment of *Diaporthe vaccinii* for the EU territory. EFSA Journal 2017;15(9):4924, 185 pp. <https://doi.org/10.2903/j.efsa.2017.4924>

Jukema et al. (2006) Marktonderzoek biologische cranberry's. Projectnummer: 3250031800, Wageningen UR, Praktijkonderzoek Plant & Omgeving B.V.

Van der Scheer (2017) Cranberry in Nederland nog piepkleine teelt. Groenten & fruit, 13 oktober 2017, No. 21, p. 38.

Samenvatting risicoscores *Diaporthe vaccinii*

Parameter(combinaties)	Score	Schaal
Kans op een besmetting (binnenkomen en transfer) (P1-P2)	4	1 - 5
Kans op introductie (binnenkomen, transfer en vestigen) (P1-P3)	4	1 - 5
Kans dat het organisme officiële uitroeimaatregelen overleeft (P4)	3	1 - 4
Kans op introductie (binnenkomen en vestigen) ondanks officiële uitroeimaatregelen (P1-P3, P4)	4	1 - 6
Directe impact voor de teelt op perceelsniveau	2	1 - 5
Directe impact voor de teelt nationaal	2	1 - 9
Potentiële impact voor de export nationaal	2	1 - 9
Directe impact voor de groene ruimte	2	1 - 5

NB

Dit is een korte risicobeoordeling om een indicatie te krijgen van het risico van het organisme voor Nederland. Er is geen uitvoerig literatuuronderzoek gedaan. Nieuwe informatie over bijvoorbeeld de biologie of het verspreidingsgebied van het organisme kan aanleiding zijn om de risicobeoordeling aan te passen. Daarnaast kunnen door aanpassing van wet- en regelgeving, handelsstromen e.d. risico's wijzigen in de tijd.

De 'potentiële impact voor de export' wordt voor een belangrijk deel bepaald door de biologie van het organisme (met name door de natuurlijke verspreidingscapaciteit van het organisme). De daadwerkelijke impact voor de export zal uiteindelijk afhangen van

de eisen die importerende landen zullen stellen bij eventuele vestiging van het organisme in Nederland en de exportwaarde naar die landen. De daadwerkelijke impact kan dus (in sterke mate) afwijken van de potentiële impact.

In de lijst van referenties staan alle gerefereerde bronnen met uitzondering van de standaardbronnen: EPPO-datasheet, EPPO Global Database, EPPO Reporting Service en de rapporten Fytosignalering van de NVWA. Deze bronnen zijn te vinden op de websites van EPPO (European and Mediterranean Plant Protection Organisation) en de NVWA. Een beschrijving van de risicobeoordelingsmethode (o.a. 'rating guidance') kunt u ook vinden op de website van de NVWA.